

Intrigerende carnavalscowboy in vervolg op Othello

25 januari 2006 – Recensie door Moon Saris

'God kiest partij voor de echte patriot', is de heilige overtuiging van Paul Felds hoofdrolspeler in 'Jago de Wraak'. Dit stuk van Growing up in public ging afgelopen zaterdag in première in het Utrechts Akademietheater en plaatst Shakespeares intrigant uit 'Othello' op een fascinerende manier in de hedendaagse maatschappij. Ging hij in 'deel 1' de bak in, in deze sequel komt ie inderdaad weg met z'n smerige spelletjes.

Paul Feld staat erom bekend de hedendaagse maatschappelijke ontwikkelingen op een moderne manier in de spotlights te zetten. Niet voor niets vroeg lector Giep Hoogaart van de HKU hem een handje te helpen bij zijn Jago-project, dat draait rond intriganten bij veranderingsprocessen in bedrijven.

Spekkie voor het bekkie van Feld. Die nam de uitdaging aan en trok het rattenspel van zijn Jago naar wereldschaal: hij is een CIA-agent die is vastgezet wegens extreem geweld tegen moslimstrijders en voor de militaire rechtbank moet verschijnen. Daar vindt hij zowel de feministische, Aziatische rechter als haar meeloperige moslimhulpje om zijn vinger. Jago begint het stuk als underdog, onder de knoet bij rechter Mona (naar Othello's Desdemona) en haar liefde Noah (naar een van de profeten uit de koran). Al snel blijkt dat juist die positie hem macht geeft, zoals dat ook gebeurt bij de onderworpenen in het SM-spel. De hoofdpersoon in deze bloedserieuze politieke thriller is overigens uitgedost als een carnavalscowboy; een cynische benadrukking van het karikaturale gehalte van de bekritiseerde samenleving.

De cowboy is arrogant overtuigd van zijn goedheid en vakmanschap. In schitterende betogen toont hij aan hoe, bijvoorbeeld, de Amerikaanse hotemetoten hun eigen misstappen (misdaden, soms) in subtiel omfloerste bewoordingen met de mantel der liefde bedekken. En in de tussentijd fleemt hij, lacht hij, vloekt hij, glibbert hij, commandeert hij, grapt hij, beledigt hij, dweept hij; net wat hij nodig heeft om een dodelijk web te spinnen rond Mona en Noah, die er met open ogen invliegen omdat hij ze weet te raken op hun allerzwakste plekken.

Mocht deze akelige persoon uw sympathie wekken, wees dan gewaarschuwd: u heeft geen idee hoe slim intriganten hun spel spelen, hoe ze alles in het werk stellen om de in hun ogen geheiligde doelen te bereiken en hoe dit rattengedrag kan leiden tot uw ondergang. Niet dat de andere twee morele helden zijn; Mona en Noah lijken hun keuzes misschien te baseren op geloofsovertuiging, trouw aan volk of land en hun maatschappelijke idealen, maar zijn beiden vooral rasopportunisten die het eigenbelang hoog in het vaandel hebben staan. Iets 'kleins' als hoogstpersoonlijke jaloezie zorgt er uiteindelijk voor dat de bom barst.

De drie acteurs klikken lekker samen: Marcel Faber is zeer overtuigend als de stoere, ongeschoren intrigant; je gelooft Dennis Költgen als toch bepaald ongeloofwaardige, met alle winden meewaaiende moslim; en Daphne de Bruin laat een hard ogende, soms toch onzeker emotionele en niet bepaald objectieve rechter zien. Een combinatie die blijft boeien tot het eind, al lijkt de altijd sterke Daphne de Bruin even te moeten wennen aan nog een stevige persoonlijkheid op de vloer. De krachtige, klinkende tekst en gedurfd speelse regie van Paul Feld met her en der een knipoog naar zijn beroemde Engelse voorganger spelen slim en handig in op belangrijke sentimenten in de samenleving van vandaag en werpen een spannend, angstaanjagend en soms toch (zwartgallig) grappig licht op de gebeurtenissen in de wereld. De mix van Arabische deuntjes en westernmuziekjes, soms subtiel doorkruist door een Aziatisch motiefje, ondersteunt knap wat er op de vloer gebeurt en sluit naadloos aan bij de interieurmix van strak, westers meubilair met kleurrijke, oosterse accessoires.

'Jago de Wraak' is op alle fronten een clash of cultures en geeft zeer te denken over hoe het de immer botsende mensheid in de toekomst zal vergaan.

Gezien:

Jago de Wraak door Growing up in Public
19 januari, Akademietheater in Utrecht

Foto's: René den Engelsman en Moon Saris